

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

9-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafroz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Raupov Xolmamat Rashidovich, Xaitova Olmaxon Saidovna

O'ZBEKISTONDA KON-METALLURGIYA SOHASI TARAQQIYOTIDA BERUNIY

ILMIY METODOLOGIYASINING O'RNI 13-19

Muminov Ulmas Ravshanqulovich

QADIMGI TURKIYLARDA DAVLATCHILIK AN'ANALARI 20-30

Azamatova Gulmira Bayirbekovna

MEHNAT MIGRATSIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI:

XALQARO STANDARTLAR VA MILLIY QONUNCHILIK 31-37

Absalom Ziyadullayevich Xujanazarov

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SURXONDARYO VILOYATIDA

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR 38-43

Allamuratov Shuxrat Ashurovich

BUXORO AMIRLIGINING ICHKI SAVDO-TRANZIT ALOQALARIDA

AMUDARYO SUV YO'LINING O'RNI 44-49

Sabirov Mansurbek

AMUDARYO SOHILI BO'YLAB XALQARO KARVON YO'LIDA RIVOJLANGAN

O'RTA ASR VA SHAHARLARI SAHIFASI 50-53

Matnazarova Mohira Uktamovna

KO'CHMANCHI CHORVADORLAR CHORVACHILIK XO'JALIGINING

SHAKLLANISH OMILLARI 54-59

Shukurillayev Yunus Asrorovich

BUXORO AMIRLIGIDA HARBIY UNVON VA MANSABLARGA TAYINLANISHIGA

OID HUIJATLAR TAHLILI (QO'SHBEGI DEVONXONASI ARXIVI HUIJATLARI ASOSIDA)..... 60-67

Esanova Nilufar

O'ZBEKISTONDA XALQARO MUNOSABATLARNING USTUVOR YO'NALISHLARI

VA ULARNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI 68-73

Jumayev Abdumo'min Fayziyevich

IBN SINONING ASH-SHIFO ASARINING ISLOM VA YEVRIPA FALSAFASIGA TA'SIRI 74-82

Pardaxol Normamatova Ochildiyevna

MUSTAQILLIK YILLARIDA SURXONDARYO VILOYATINING

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI XALQARO HAMKORLIGI 83-87

Elboyeva Shaxnoza

O'ZBEK OLIMALARINING XALQARO ILM-FAN, MADANIYAT RIVOJIGA

HAMDA FAN VA TEXNIKA TARAQQIYOTIGA QO'SHGAN HISSALARI 88-94

Джаббарова Юлдуз Джуманиязовна

РОЛЬ ИСТОРИИ МЕДИЦИНЫ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ

ИДЕНТИЧНОСТИ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА 95-100

Tuyev Fazliddin Erkinovich

2009–2011-YILLARDA BUXORO, SAMARQAND, NAVOIY SANOATIDA

O'SISH VA XALQARO HAMKORLIK DINAMIKASI 101-104

<i>Жураева Камола Сайфиддиновна</i> КАСПИЙСКИЙ РЕГИОН ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ УЗБЕКИСТАНА	105-109
<i>Abdujabborov Kamoliddin</i> QADIMGI BAQTRIYA VA AVESTO JAMIYATI DAVRI QISQACHA TAHLILI	110-115
<i>Mamanov Abdurahim Abduhakimovich</i> TEMURIYLAR VA ULARDAN KEYINGI SULOLALAR DAVRIDA DINIY HOKIMIYATNING KUCHAYISHI (SABABLAR VA NATIJALAR)	116-122
<i>Xolmatov Shukurillo Ziyoviddin o'g'li</i> INGLIZ TILLI TADQIQOTLARDA ILK O'RTA ASRLAR MARKAZIY OSIYO TARIXINING O'RGANISH BOSQICHLARI	123-128
<i>Djurayev Baxtiyor Rajaboyevich</i> O'ZBEKISTON IJTIMOY-IQTISODIY HAYOTIDA AYOLLARNING O'RNI VA GENDER TENGLIGI MASALALARI (TARIXIY-IJTIMOY TAHLIL 1991-2025-YY)	129-136
<i>Matyagbov Toyirjon Sultanbayevich</i> JANUBIY OROLBO'YI HUDUDIDA NEOLIT DAVRI KULOLCHILIGIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	137-140

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Султанова Дина Файзрахмановна</i> ОБЩЕНАУЧНАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ИСТОРИЧЕСКОГО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗМА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА НА ТЕРРИТОРИИ СОВРЕМЕННОГО УЗБЕКИСТАНА	141-153
<i>Shodmonov Abduvohid Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTON TARIXIY YODGORLIKLARINI RAQAMLI TURIZM ORQALI SAQLASH VA RIVOJLANTIRISH	154-157

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Otamuratov Sarvar</i> YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI: XALQARO TAJRIBA ASOSIDA YANGI TASHABBUSLAR VA QONUNGA TAKLIF ETILAYOTGAN MUHIM QO'SHIMCHALAR	158-164
<i>Tashanov Abduxoliq</i> BUZG'UNCHI G'OYA VA BUZG'UNCHI FAOLIYATNING SHAKLLANISHIDA SALBIY TARBIYA VA ATROF-MUHIT TA'SIRI	165-171
<i>Raxmatova Xolidaxon Xolikovna</i> XOJA AHROR VALIY MUROSAGA OID QARASHLARINING FALSAFIY MOHIYATI	172-178
<i>O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna</i> ABDULXAMID SULAYMON O'G'LI CHO'LPONNING BADIY-ESTETIK MEROSI	179-183
<i>Yazdonov Ulug'bek Tashmurotovich</i> TA'LIM VA TARBIYA – JAMIYATNI MA'NAVIY-MADANIY DEFORMATSIYALASHUVDAN SAQLOVCHI OMILDIR	184-189
<i>Абдуллаева Махбуба Нуруллаевна, Жалалова Гулбахор Одилжоновна</i> КОГНИТИВНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ НАУКИ В IX – XII ВЕКАХ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	190-197

<i>Rasulov Hakim Mamanovich</i> DAVLAT VA JAMIYAT O'ZARO ALOQADORLIGINING SIYOSIY-INSTITSIONAL TAHLILI	198-201
<i>Azamova Sitora Ayonovna</i> O'ZBEKISTON ZAMINIDA EKOLOGIK MADANIYATNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	202-206
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> FUTUROLOGIK TAFAKKURDA SUN'IY INTELEKTNING NAMOYON BO'LISHI	207-212
<i>Namazova Yulduz Muzaffarovna</i> RAQAMLI SIVILIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY TA'LIMNING STRUKTURAVIY-FUNKSIONAL JIHATLARI	213-217
<i>Abdurazoqov Gulmurod Musurmonqulovich</i> MAFKURAVIY OMILLARNING YOSHLAR KAMOLOTIGA TA'SIRI NAMOYON BO'LISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	218-224
<i>Tojibayev Baxromjon Turabayevich</i> "PREKARIAT" TUSHUNCHASINING GENEZISI: ETIMOLOGIYA, FALSAFIY-IJTIMOYIY ANGLASH	225-229
<i>Tursunova Laylo Ergashevna</i> TILAB MAHMUDOVNING ADABIY ESTETIK QARASHLARINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI	230-235
<i>Филиппов Ольгерд Александрович</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ТРАДИЦИЯ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБЩЕСТВА	236-244
<i>Chorieva Madina Aliyevna</i> INKLYUZIV TAFAKKUR — JAMIYATNING BARQAROR RIVOJLANISHINING FALSAFIY ASOSI	245-249
<i>Zakirova Nigora Xalmaxammatovna</i> AXBOROT MAKONIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH IMKONIYATI	250-254
<i>Primov Baxriddin Abdiraxmonovich</i> AXBOROT IMPERIALIZMI TAHDIDLARI	255-261
<i>Karimov Zafarbek Ataboyevich</i> TA'LIM TIZIMINI SOTSIOLOGIK-FALSAFIY TAHLIL QILISHDA GUMANITAR YONDASHUVLAR	262-267
<i>O'razov Bobir Baxtiyorovich</i> IJTIMOIY DAVLAT HAQIDAGI G'ARBONA QARASHLAR: FALSAFIY-ILMIY TAHLIL	268-272
<i>Shaydullayev Normamat Sherkuziyevich</i> RAQAMLASHGAN JAMIYAT SHAROITIDA INSON QADRI VA ONG EVOLYUTSIYASI	273-278
<i>Tursunova Olmos Fayziyevna</i> YOSHLAR HUQUQIY ONGI VA MADANIYATINI YUKSALTIRISHNING MA'NAVIY TARBIYA JARAYONIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	279-284
<i>Turaeva Sanobar Khalimovna</i> EASTERN EDUCATION - THE IMPORTANCE OF UPBRINGING IN THE FORMATION OF HUMAN QUALITIES IN YOUNG PEOPLE	285-287

<i>Jo'rayev Akram Namozovich</i> EKSTREMIZM G'OYALARIGA QARSHI KURASHDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH MEXANIZMLARINING PSIXOLOGIK VA FALSAFIY ASOSLARI	288-291
<i>Taylyakova Feruzahon Sultanovna</i> GLOBALASHUV - MA'NAVIYATNI ANGLASH OMILI	292-296
<i>Toxirov Abdumalik Ashurali o'g'li</i> MAHALLA VA OILADA YOSHLAR AXLOQINI ME'YORLASHTIRISHNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	297-302
<i>Sherboboyev Muxriddin, Javlonbek Hafizullayev</i> KARL POPPERNING BILISH FALSAFASIGA OID QARASHLARI	303-307
<i>Nasriddinov Faxriddin Xalmamatovich</i> AXBOROT VA AXBOROT TIZIMLARINING FALSAFIY TAHLILI	308-314
<i>Ochilov Husan</i> MILLIY AN'ANA VA MODERNIZATSIYA UYG'UNLIGINING FALSAFIY TAHLILI	315-321
<i>Madaminov Nasimjon</i> MILLIY MUSIQIY MEROS ASOSIDA YOSHLARNING ESTETIK DIDI VA TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING FALSAFIY JIHATLARI	322-326
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdammovna</i> MEHNAT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH SOHADAGI XORIJIY TAJRIBALAR	327-331
10.00.00 - FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Narmuratov Zayniddin Radjabovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SCIENCE/ILM KONSEPTLI FRAZELOGIK BIRLIK LARNING LINGOMADANIY XUSUSIYATLARI	332-337
<i>Payzibayeva Madinaxon Sobirjon qizi</i> INGLIZ XALQ ERTAKLARI OBRAZLARINING BADIY XUSUSIYATLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	338-342
<i>Axmedov Anvar Botirovich</i> NEMIS TILI TIZIMIDA O'ZLASHMA NEOLOGIZMLARNING ROD KATEGORIYASIGA EGA BO'LISH MASALASI	343-347
<i>Djabbarova Shoirra Baltayevna</i> ETNOGRAFIK REALIYALARNING LINGVISTIK XUSUSIYATI	348-351
<i>Genjemuratov Yaqipbek Baxriyatovich</i> FELETONNING JANR SIFATIDA ANIQLASH MUAMMOLARI	352-355
<i>Tadjiyeva Mastura Fayzullayevna</i> INGLIZ MAQOLLARIDA "LOVE" KONSEPTINING VOQELANISHI	356-360
<i>Qurbonova Gulnoza Abduholiq qizi</i> GIDRONIMLARNING STRUKTUR-SEMANIK TAHLILINING XUSUSIYATLARI	361-364
<i>Ayimbetova Shyryn Jabbar qizi</i> BOLALAR ADABIYOTINING POETIK-FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI: YOSH PSIXOLOGIYASI, DIDAKTIKA, AKSILOGIYA	365-371
<i>Ruziyeva Nasiba Kenjayevna</i> O'ZBEK TILIDAGI IBORALARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI VA FRANSUZ TILIGA TARJIMASI	372-375

<i>Бабаева Зарина Сайфуллаевна, Фёдорова Арина Максимовна</i> ГЕЙМИФИКАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА	376-385
<i>Xushmatatova Aminaxon</i> LINGUOCULTURAL FEATURES OF SPEECH INTENTION IN THE DISCOURSE OF ENGLISH AND UZBEK DRAMATIC WORKS	386-392
<i>Saparniyazova Sarbinaz Baxtiyarovna</i> THE INFLUENCE OF CONTEXTUAL FACTORS ON THE PERCEPTION OF THE PRAGMATICS OF APOLOGY IN ENGLISH AND UZBEK	393-397
<i>Adxamova Shirin Farhodjon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA EMOTSIONAL HOLATNI IFODALOVCHI KOLLOKATSIYALARNING QIYOSIY TADQIQI	398-401
<i>Машарипова Валентина</i> ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ ВЕРБАЛИЗАЦИИ ПАРАЛИНГВИСТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В ПОРТРЕТНЫХ ОПИСАНИЯХ В АНГЛИЙСКИХ И РУССКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ	402-405
<i>Abduqahhorova Gulnoza Abduvahobovna</i> RUS VA O'ZBEK TILLARIDAGI IQTISODIY ANGLISIZMLARNING SINTAKTIK XUSUSIYATLARI	406-411
<i>Raxmonova Yulduz Xusanovna</i> ADABIY ASARLARDA IJTIMOIIY FOJIAVIYLIKNING ESTETIK TALQINI	412-417
<i>Ayimbetova Damekhan Maksetbay qizi</i> ADABIYOTDA ANIMALISTIK JANR VA RAMZIY OBRAZLAR BO'YICHA OLIV BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR	418-427
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Фазилов Фарход Маратович</i> УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДИПФЕЙКОВ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	428-439
<i>Zokirov Sherzod Ilxom o'g'li</i> FUQAROLAR MUHOJIRATLARI BILAN ISHLASH BO'YICHA CHET EL DAVLATLARI TAJIRIBASI: QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL	440-448
<i>Rakhmonov Tolib</i> ISSUES OF DETERMINING THE CIVIL LEGAL STATUS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UZBEKISTAN	449-454
<i>Sobitxonov Joxongir Zunnurxon o'g'li</i> ISLOM BANKLARI FAOLIYATIDA "FATVO SHOPPING" AMALIYOTI VA UNING OLDINI OLISH BO'YICHA HUQUQIY MEKANIZMLAR	455-462
<i>Mamatmurodov Farrux Farhod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA SUKUKNI RIVOJLANTIRISH: HUQUQIY ISLOHOTLAR, INFRAUZILMA, MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR	463-472
<i>Юнусов Достонбек Анваржон угли</i> ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ПРАВОВОГО РЕЖИМА ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	473-481

<i>Uteniyazov Keulimjay Kuanishbayevich</i> JINOYAT PROTSSESSIDA AYBLOV FUNKSIYASINI AMALGA OSHIRUVCHI SUBYEKTLARNING HUQUQIY MAQOMIGA OID MUAMMO VA YECHIMLAR	482-489
<i>Xidirov G'anisher Tojimurodovich</i> TEZKOR-QIDIRUV FAOLIYATI USTIDAN SUD NAZORATINING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI	490-499
<i>Baxronov Ravshan Rashid o'g'li</i> SUN'IY INTELLEKT VA INSON HUQUQLARI: NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLAR	500-504
<i>Усмонов Малик</i> ОТСЛЕЖИВАНИЕ И ЗАМОРАЖИВАНИЕ НЕЗАКОННО ПОЛУЧЕННЫХ АКТИВОВ: СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПОДХОДОВ	505-510
<i>Abdusatarov Jaloliddin Sharafutdin o'g'li</i> RAQAMLI AKTIVLAR BILAN BOG'LIQ NIZOLARNI HAL QILISHNING MUQOBIL USULLARI	511-517
<i>Islomqulova Shohsanam Vahobjon qizi</i> TIBBIYOT XODIMINING KASBIY JAVOBGARLIGINI SUG'URTALASHDA SUG'URTA TOVONI, SUG'URTA PULI VA SUG'URTA MUKOFOTI TUSHUNCHALARINING MOHIYATI	518-524
<i>Ibodullo Xayrullo Jaxongir o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIY DAVLATLAR SUDYALARINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY MAQOMI	525-530
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Xolmatova Ziroatxon Anvarovna</i> BO'LG'USI PEDAGOGLARDA NOSTANDART TESTLARNI TUZISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI	531-534
<i>Mamajonova Gulnoza Karimovna</i> AXLOQIY VA ESTETIK TARBIYA INTEGRATSIYASINING PEDAGOGIK ASOSLARI	535-539
<i>Gulomova Komila Maxamatjanovna</i> TA'LIMDA FAOL O'QITISH METODLARINING SAMARADORLIGI: TAJRIBA VA TAHLIL	540-544
<i>Berdiyeva Nilufar Berdiyev qizi</i> BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHI –PEDAGOGLARINING IJODIY KOMPETENSIYALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA SHAKLLANTIRISH TAMOIYILLARI	545-549
<i>Фадлиева Амина Ильхамовна</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ПЕДАГОГИКА КАРЛА РОДЖЕРСА И ЕЁ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ	550-556
<i>Rajabov Eldor Erkinovich</i> THE ROLE OF PEER REVIEW TO IMPROVE WRITING EFFECTIVELY AMONG EFL STUDENTS	557-561
<i>Jumagulova Aziza Abduljalil qizi</i> BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK BOSQICHIDAGI DZYUDOKILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI JISMONIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH USLUBIYATI	562-573

<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i> “MOTIVATSION YONDASHUV” HAMDA “KREATIV FIKRLASH” TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATI	574-578
<i>Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi</i> BO'LAJAK CHET TILI O'QITUVCHILARINI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA PRAGMATIK MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	579-585
<i>Hamroyeva Robiya Sherali qizi</i> KELAJAK PEDAGOGLARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR	586-591
<i>Tug'anboyeva Zamiraxon Shuxratbek qizi</i> TALABA KURASHCHI QIZLARNING KUCH CHIDAMLILIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH METODIKASI	592-598
<i>Sadritdinova Dinora A'zamjon qizi</i> WEB ILOVALARNI LOYIHALASHGA OID KOMPETENTLIK VA UNI RIVOJLANTIRISH	599-602
<i>Солохиддинова Фазилатхон Мухиддин кизи</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ УСВОЕНИЯ ГРАММАТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ	603-611
<i>Ниязова Регина Рустамовна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ КАДРОВ В ОБЛАСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА	612-615

Received: 2 October 2025
Accepted: 15 October 2025
Published: 25 October 2025

Article / Original Paper

PROBLEMS IN DEVELOPING THE PROCESS OF UNDERSTANDING NATIONAL IDENTITY IN THE INFORMATION SPACE AND POSSIBILITY OF SOLVING THEM

Zakirova Nigora Khalmakhammatovna

Acting Associate Professor of the Department of "Social Sciences"
Institute of Social and Political Sciences,

Abstract. This article analyzes the challenges of understanding national identity within the information space. It discusses the impact of information flows, cultural and linguistic factors, and globalization on the preservation and development of national identity. Solutions for protecting national culture, strengthening language and traditions are proposed. The article identifies opportunities and strategies for advancing the process of understanding national identity in the information environment.

Keywords: information space, national identity, globalization, culture, language, challenges, solutions.

AXBOROT MAKONIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH IMKONIYATI

Zakirova Nigora Xalmaxammatovna

Ijtimoiy va siyosiy fanlar instituti
"Ijtimoiy fanlar" kafedrası dotsenti v.b.

Annotatsiya. Ushbu maqolada axborot makonida milliy o'zlikni anglash jarayonida yuzaga keladigan muammolar tahlil qilinadi. Milliy o'zlikni saqlash va rivojlantirish yo'lida axborot oqimlari, madaniy va til omillari, shuningdek globalizatsiya ta'siri muhokama qilinadi. Muammolarni hal etish uchun milliy madaniyatni himoya qilish, til va an'analarni mustahkamlash bo'yicha takliflar berilgan. Axborot makonida milliy o'zlikni anglashni rivojlantirish imkoniyatlari va strategiyalari aniqlangan.

Kalit so'zlar: axborot makoni, milliy o'zlik, globalizatsiya, madaniyat, til, milliy identifikatsiya, muammolar, hal etish imkoniyatlari.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI9Y2025N38>

Kirish. Bugungi kunda takomillashib borayotgan axborotlashgan jamiyat insoniyat taraqqiyotni ham yangi bosqichiga olib chiqmoqda. Axborotlashgan jamiyat shakllanishi bilan xalqlar va davlatlar o'rtasidagi hamkorlik va integratsiya jarayonlari ham kuchayib, globallashuv to'lqinining keng tarqalishiga sabab bo'lmoqda. Bu ikki – globallashuv va axborotlashgan jamiyat hodisalari bir-biriga chuqur ta'sir ko'rsatib, birgalikda takomillashib bormoqda. Hozirgi davrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishga davlat va jamiyat boshqaruv faoliyatini sifatli va oson amalga oshirishning zaruriy sharti sifatida qaralmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Dunyoda tobora kuchayib borayotgan globallashuv jarayonini inobatga oladigan bo'lsak, bu xavfning kun sayin kattalashib borayotganligini anglash qiyin emas. S.K.Shayxitdinovanning fikricha: «Globallashuv o'zining

barcha ijobiy tomonlari bilan birga, har bir zaif, qobiliyatsiz uchun global entropiya manbaidir. Jamiyatni o'zini himoya qilish, globallashuvdan foyda olish uchun uning salbiy ta'siridan himoya qilish zaruratidir» [1, 303 b.]. Yoshlarni salbiy ta'sirlardan himoya qilishning asosiy zarurati jamiyatni himoya qilish, buning uchun globallashuv jarayonidagi har qanday xavf-xatarlarni anglash zarurligi va unga qarshi kurasha olish immunitetini hosil qilishdir.

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST) ma'lumotiga ko'ra, «Dunyoda har 40 daqiqada bir marta suiqaqd sodir etiladi, 1 yilda qurbonlar soni million nafardan oshadi. E'tiborli tomoni, suiqaqd holatlari aholi yashash darajasi past mamlakatlarda ko'proq kuzatiladi. Joriy yilda JSST o'z joniga qasd qilish darajasi eng yuqori 10 ta davlat ro'yxatini tuzib chiqdi. Aniqlandiki, qo'shni Qozog'iston ushbu ro'yxatning 4-pog'onasida joylashgan, Markaziy Osiyo bo'yicha ro'yxatda esa O'zbekiston Qozog'istondan keyingi ikkinchi o'rinda bormoqda. O'z joniga qasd qilganlarning asosiy qismi 14-19 yoshdagi o'spirinlar hissasiga to'g'ri keladi. Ko'plab davlatlardan farqli o'laroq, Qozog'istonda yosh avlodning o'z joniga qasd qilish holati har yili avvalgi davr bilan taqqoslaganda 23 foizga oshib bormoqda. Maktabdagi bezorilik, qo'rqitish va qiynoqqa solish bu holatlarning asosiy sabablari bo'lmoqda. Ajablanarli tomoni, o'z joniga qasd qilayotganlarning 70 foizi sog'lom bo'lib, ularning aksariyati qishloqlarda yashagan» [2].

Muhokama. Bugungi axborotlashgan jamiyatda begonalashuv muammosi aynan shaxsdan boshlanadi. Har bir sohani axborotlashuvi va jamiyat hayotiga yangi texnologiyalarni joriy qilinishi orqali inson mustaqil fikrlashi, harakat qilishi, jamiyatning qat'iy belgilangan qonun-qoidalaridan tashqariga chiqish huquqini qo'lga kiritdi va shu tariqa begonalashuvning birinchi bosqichiga qadam qo'ydi. An'anaviy jamiyatda shaxsning begonalashuvi markaziy o'rinda turmagan. O'sha paytda ko'proq odamlarning jamiyat bilan munosabatlarida o'zgarishlar ma'naviy-axloqiy kontekstida yuz bergan xalos.

Hozirgi jamiyatda begonalashuvning o'lchovlari kengayib, uning vositalari ko'paydi. Internet ijtimoiy izolyasiya va begonalashuvga olib keladigan katta imkoniyat maydoniga aylanib ulgurdi. Ijtimoiy izolyasiya psixologik va hissiy alomatlariga olib kelishi mumkin. Bugungi kunda ijtimoiy izolyasiyani keltirib chiqaradigan va begonalashuvni tezlashtiradigan texnologik vositalar va boshqa omillar (IPOD, mobil telefonlar, internet (chat, o'yin...) va boshqalar) soni ko'p. Masalan, biz bir stolda o'tirgan va bir-biridan ijtimoiy jihatdan ajratilgan odamlarni ko'rishimiz mumkin. Ulardan biri IPOD bilan shug'ullanadi, ikkinchisi mobil telefonda o'yin va ijtimoiy tarmoqlardagi "ko'ngilochar" videolarni tomosha qiladi, boshqasi mobil telefonda gaplashadi, yana biri esa Facebookda yuborgan so'nggi xabari qancha «layk» olganiga qaraydi. Bir stolni baham ko'rgan bu odamlar bir-birlari bilan muloqot qilishni emas, balki, virtual olamdagi «do'stlari» bilan suhbat qurishni afzal bilishmoqda. Bu holat ijtimoiy izolyasiyani va natijada begonalashuvni keltirib chiqaradi.

Haqiqiy hayot o'z o'rnini virtual olamga bo'shatib berayotganligi insonlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik, hamsuhbat bo'lish, maslahatlashish kabi an'analarni ham yo'qqa chiqarmoqda. Agar inson turli sabablarga ko'ra suhbat muhitida o'zi tanimaydigan odamlar bilan suhbatlashishni afzal ko'rsa, u o'z atrofidagi barcha insonlar va jarayonlardan begonalishini boshlaydi.

Bugungi sharoitda axborotlashgan jamiyatning shakllanishi milliy davlatchilikni rivojlantirish, millat madaniyati va qadriyatlarini namoyon etish, globallashuv davrida o'zlikni anglash raqobatbardoshligini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratdi. Axborotlashgan jamiyatning rivojlanishi davlat va jamiyat oldiga qator masalalarni qo'ymoqdaki, ularning

echimi milliy davlatchilikni mustahkamlash va erishilayotgan yutuqlarga xizmat qiladi. Shu bilan birga, axborotlashgan jamiyatda axborot vositalaridan maqsadsiz foydalanish milliy birlik va umuman suveren davlatchilik yutuqlariga jiddiy tahdid solmoqda. Chunki uning kengayishi bilan madaniyat, o'zlikni, qadriyatni, milliy birlikni muhofaza qilish masalasi butunlay boshqacha ma'no kasb etdi. Shu sababli, «Axborotlashgan jamiyatda yuzaga keladigan real va potensial tahdidlarni hisobga olgan holda, milliy o'zlikni anglash jarayonini mustahkamlash va rivojlantirish davlat milliy xavfsizligini himoya qilishni ular faoliyatining muhim yo'nalishiga aylantirmoqda» [3, 22 b.].

Axborot makonida tarqatilayotgan turli mazmundagi ma'lumotlar ko'pincha umuminsoniy qadriyatlar me'zonlariga mos tushishi mumkin, ammo, milliy hususiyatlarni va qadriyatlarni xavf ostida qoldirishi ehtimoli ham yo'q emas. Bu axborotlar qaysi milliy kontekstda tarqatilishi kerakligiga katta e'tibor berilmagani holda, xalqning o'zligiga bo'lgan ta'sirni kamaytirish qiyin bo'ladi. Ijtimoiy fikrning mahalliy va xorijiy manbalarini yanada raqobatbardosh qilish uchun ularning faoliyati davr talabi va jarayonlariga mos kelishi alohida ahamiyatga ega. Shu boisdan ham dunyoda yuz berayotgan ayrim voqealarni ichki voqelikni hisobga olgan holda mutanosib ravishda taqdim etish muhim. Umuman olganda, milliy o'zlikni anglash jarayonini himoya qilish ijobiy samaralar berishini inobatga olgan holda axborot urushi inkor etib bo'lmas haqiqatga aylandi. Zero, uzoq istiqbolda axborot-kommunikasiya texnologiyalarining keng qo'llanilishi bilan uning jamiyat hayotiga ta'siri kuchayib, jiddiy choralar ko'rishni taqozo etadi. Ayniqsa, bugungi ijtimoiy tarmoqlar ommalashib, uning asosiy axborot manbalari qatoriga chiqishi o'zlikni anglash bilan bog'liq masalalarni yanada murakkablashtiradi.

Natijalar. Bugungi kunda dunyo miqyosida ijtimoiy tarmoqlardan foydalanuvchilar soat sayin ko'payib bormoqda. Asrimiz boshida dunyo bo'yicha 2 mln kishi (1-ilova) ijtimoiy tarmoqlardan foydalangan bo'lsa, 2024-yil yanvar oyi holatiga ko'ra bu ko'rsatgich 5,04 mlrd. kishi (dunyo aholisining 62,3% i) [4] ga (2-ilova) etdi. ««Telefon zombilari» jamiyatiga aylandik va ekranlarga bosh egib, nihoyasiz va bema'no axborot iste'molchisiga aylanayotirmiz» [5, 13-b.]. Aynan mana shu holat millat vakillari, ayniqsa yoshlarning milliy o'zligidan mahrum bo'lishlarini tezlashtirib, axborot olamiga tobora qaramlikni kuchaytirmoqda.

Bugungi ijtimoiy tarmoqlarlar orqali olib borilayotgan axborot tahdidlari tahlili shuni ko'rsatadiki, unda g'arazli maqsadlarni aks ettiruvchi ma'lumotlar kun sayin ko'payib, ularning ayrimlari davlat xavfsizligiga, xalq tinchligi, umuman, milliy o'zlikni anglashga jiddiy tahdid solmoqda. Agar bu holat kelajakda kengayib, virtual nizolar real nizolarga aylansa, milliy birlik uchun jiddiy xavfga aylanib, davlatchilik asoslariga tuzatib bo'lmaydigan salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois begonalashuvning oldini olishda ijtimoiy tarmoqlardan maqsadli foydalanish, mavjud imkoniyatlar doirasida yoshlarning virtual makonda g'arazli, salbiy va begona g'oyalar ta'sirini kamaytirish uchun sharoit yaratilishi alohida ahamiyat kasb etadi.

Ijtimoiy fikrni shakllantirishda audiovizual materiallardan g'arazli maqsadlarda foydalanish, shuningdek, ekstremistik guruhlar tomonidan fuqarolarni o'z saflariga jalb qilish uchun foydalanish milliy o'zlikni anglash jarayoniga tahdid hisoblanadi. Jahon mamlakatlari va umuman ziddiyatli hududlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, audiovizual materiallar zarur jamoatchilik fikrini shakllantirish va ayni paytda g'oyalarni taqdim etishda keng qo'llaniladi. Internetda turli xil qisqa videolar mavjud bo'lib, ular muayyan auditoriya uchun muayyan maqsadda ishlab chiqilgan va ularning markaziy g'oyasini bosqichma-bosqich amalga oshirish

zarur. Audiovizual materiallar ishlab chiqarish studiyalari faoliyati va undan jamoatchilik fikrini shakllantirishda samarali foydalanish mamlakatning uzoq muddatli manfaatlariga javob beradi va jamoatchilik fikrini shakllantirishning ichki manbalarini mustahkamlaydi.

Axborot urushi doirasidagi tashqi ommaviy axborot vositalari jamoatchilik fikri va ichki axborot makoniga ta'sir etib, nomaqbul siyosiy, iqtisodiy, madaniy va diniy talqinlarni e'lon qiladi. Bu harakat fuqarolarda davlatga nisbatan ishonchsizlikni shakllantirishga, birinchi navbatda norozilik kuchini oshirishga qaratilgan. Muhim siyosiy voqealar arafasida bunday axborot materiallari soni ortib, axborot xavfsizligiga, umuman, milliy birlik yutuqlariga jiddiy tahdid solmoqda. Shu boisdan ham milliy o'zlikni anglash jarayonini uzoq istiqbolda himoya qilish uchun fuqarolarda mish-mishlarga qarshi immunitetni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Shu bois, jamoatchilik fikrini shakllantirishning ichki manbalarini va ichki axborot bazalarini an'anaviy va zamonaviy vositalardan foydalangan holda mustahkamlash ayniqsa muhimdir.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, nazarimizda, axborot makonida milliy o'zlikni anglash jarayonini rivojlantirishda quyidagi muammolar mavjud:

Birinchidan, xorijiy tilni o'rganishga bo'lgan talab va ehtiyojning ortib borishi o'zlikni anglash jarayonining asosi bo'lgan milliy til mavqe'ining pasayishiga turtki bo'lmoqda. Yoshlarning bir nechta xorijiy tillarni puxta o'rganishi yaxshi albatta, lekin o'z ona tiliga beparqolik, bepisandlik, behurmatlik qilish o'zlikni anglashdan yiroqlashtirishi shubhasizdir. Chunki, xorijiy til o'z navbatida xorijiy madaniyatlarni ham kirib kelishiga, tarqalishiga, milliy urf-odat, an'ana va madaniy hayotni salbiy ta'sirlar ostida qoldiradi. Natijada milliy til bilan birga milliy urf-odat, an'ana va qadriyatlarning ham maqomi, jamiyatdagi mavqeyi pasayadi.

Ikkinchidan, yoshlar orasida taqlidchilik, o'zga xalq madaniyatiga intilishning kuchayib borayotganligi. Yoshlar asosan internet olami orqali tanilgan, ommaviy media orqali shuxrat qozongan "mashhur" insonlarning hayotini kuzatadi va shu insonga o'xshab hayot kechirishni orzu qiladi. Bu o'zga insonga taqlid qilish orqali o'zligdan mahrum bo'lishiga olib boradigan xatarli yo'l hamdir. Ilm, fan, kashfiyotlar sohasidagi mashhurlar hayotini o'rganish, ularni erishgan yutuqlariga havas qilish, shu insonlar kabi ishlarni amalga oshirishga intilish hissi bo'lsa, bu yaxshi albatta. Lekin, bugungi axborot olamida tez tanilish va shuxratga erishish uchun "zamonaviy usullar" ko'proq natija bermoqda.

Uchinchidan, azaldan asrdan asrga o'tib kelayotgan ajdodlar merosini o'rganishning sustligi yoki qiziqishning susayib borayotganligi. Ulkan meros sifatida saqlanib kelayotgan ma'naviy boyliklar avlodlar tomonidan o'rganilmas, tadqiq qilinmas ekan, undan jamiyat a'zolari hech qachon foyda ko'rmaydi. Bu meroslar o'zga xalqlarning taraqqiyoti va boyishiga xizmat qilishi muqarrar. Chunki, ulkan ilmiy meros, o'tgan ajdodlar tajribalari aks etgan meroslarni o'rganish o'zlikni saqlab qolishning ob'ektiv yo'llaridan hisoblanadi.

To'rtinchidan, zamonaviy texnika vositalari – kompyuter, mobil qurilmalar, plashetlardan haddan ortiq bemaqsad foydalanish, ularga qaram bo'lish. Qay bir jamiyat a'zolari zamonaviy qurilmalarga ko'p vaqt sarflab, hayotini o'tkazayotgan bo'lsa, shu jamiyatlar bugun taraqqiyotdan orqada, o'zga jamiyatlar qo'lga kiritayotgan, kashf qilayotlan yutuqlarining iste'molchisi sifatida hayot kechirmoqdalar [6]. Kun davomida internetga sarflanadigan eng ko'p vaqt Shimoliy Afrika (9 soat 24 daqiqa), Yaponiya fuqarolari esa eng kam vaqt (3 soat 56 daqiqa) sarflar ekan (5-ilova).

Beshinchidan, globallashuv jarayonining shiddati. Globallashuv natijasida milliy qadriyatlarning milliylik chegarasi buzilib, umuminsoniy ahamiyat kasb etib ketishi va oqibatda milliylik xususiyatlari yo'qoladi.

Oltinchidan, yoshlarda tez boyib ketish hissining ortib borishi. Bugungi kunda internet tarmoqlari orqali moddiyatga qiziqtirishga oid videolar juda ko'plab uchraydi. «Boyib ketish sirlari»ni o'rgatish bilan shug'ullanadigan insonlar orqasidan ergashadigan, ularni maslahatiga amal qiladiganlar soni kun sayin oshib bormoqda.

Ettinchidan, axborot olamida tarqatilayotgan xolis va noxolis ma'lumotlarni saralash imkoniyatining kamayib borayotganligi. Axborotni tarqatuvchilar ma'lumotlarni o'z manfaatidan kelib chiqib amalga oshirishga harakat qiladi. Shuning uchun ham axborot tarqatuvchining maqsadi tarqatilayotgan ma'lumotlarda aks etadi. Aynan shulardan kelib chiqib aytish mumkinki, g'arazli maqsadni ko'zlagan sub'ektlarning ma'lumotlarini foydali ma'lumotlardan ajrata olish ko'nikmasini yoshlarda shakllantirish muhim hisoblanadi.

Sakkizinchidan, milliylikni asrab-avaylash, uni targ'ib qilish, undan fahrlanish, g'ururlanish hissining yo'qolib borayotganligi.

Xulosa. O'zlikni anglashni rivojlantirish, begonalashish muammosini oldini olish, yoshlarda Vatanga, milliy madaniyat, urf-odat, an'ana va qadriyatlarga hurmat munosabatini shakllantirish hamda o'zimizga xos milliylikni asrab, uni keyingi avlodga etkazishda kuch va imkoniyatlarimiz etarli, faqat ulardan samarali foydalanish, axborotlashgan jamiyat sharoitida yaratilgan imkoniyatlarni shu masalaga yo'naltirish zarurdir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Шайхитдинова С.К. Информационное общество и «ситуация человека»: Эволюция феномена отчуждения: диссертация ... доктора философских наук. - Казань, 2004. - 303 с.
2. Ўсмирлар неги ўз жонига қасд қилишади. 15 октябрь 2018 йил. <https://zamin.uz/jamiyat/43361-usmirlar-nega-uz-joniga-qasd-qiladi.html>.
3. Игнатов М.А. Феномен отчуждения человека в дискурсе информационно-сетевой культуры: автореферат дис. ... кандидата философских наук. - Белгород, 2011. - 22 с.
4. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> [10.12.2024]
5. Абу Муслим. Янги дунё. – Тошкент: ҚАҚНУС МЕДИА, 2017, 13 б.
6. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> [15.02.2025]

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).